

³⁹Hij sprak ook in gelijkenissen tegen hen: ‘Kan de ene blinde de andere blinde leiden? Vallen ze dan niet beiden in een kuil? ⁴⁰Een leerling staat niet boven zijn leermeester; pas als iemand zich alles heeft eigen gemaakt, zal hij de gelijke zijn van zijn leermeester.

⁴¹Waarom kijk je naar de splinter in het oog van je broeder of zuster, terwijl je de balk in je eigen oog niet opmerkt? ⁴²Hoe kun je tegen hen zeggen: “Laat mij de splinter in je oog verwijderen,” terwijl je de balk in je eigen oog niet ziet? Huichelaar, verwijder eerst de balk uit je eigen oog, pas dan zul je scherp genoeg zien om de splinter in het oog van je broeder of zuster te verwijderen.

Lied:

912: 1, 2 en 6 (Neem mijn leven, laat het, Heer)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Ons tekstgedeelte van vandaag uit Jesaja 30 begint met een wijze raad: ‘In rust en inkeer ligt jullie redding, in geduld en vertrouwen ligt jullie kracht.’

Maar Israel kiest een andere weg. In plaats van rust en vertrouwen is er angst en vluchtgedrag. Er hoeft maar één dwaas op te staan en ze vluchten met duizenden weg, 5 dreigende mensen en alle Israëlieten slaan op de vlucht. De Israëlieten vrezen het einde, maar beseffen niet dat ze de verkeerde kant oprennen. Ze zoeken aansluiting bij sterke buurlanden om zo weerstand te kunnen bieden tegen het machtige Assyrië. Ze geven hun eigenheid op in de hoop dat ze met de omringende volken samen sterker staan tegenover hun vijand. Op zoek naar veiligheid, verlaten ze de vaste grond onder hun voeten en leveren ze zich over aan vreemde machten. Daarmee tekenen ze hun ondergang.

In plaats van te vluchten, zo zegt Jesaja, moeten ze hun vertrouwen stellen op God. Als ze zich aan zijn geboden houden, hebben ze niets te vrezen. In de geschiedenis van de profeten gaat het zo en wordt het lot van het volk bepaald door hun trouw aan de geboden. Het vraagt wel een vertaalslag om deze situatie relevant te maken in onze tijd.

Toch denk ik dat veel mensen de wijsheid herkennen van de woorden van Jesaja: In rust en inkeer ligt jullie redding, in geduld en vertrouwen ligt jullie kracht. Daarvoor komen we zondags naar de kerk: om ons te bezinnen en om in alle rust ook weer levenskracht te vinden. De laatste jaren zie je dat steeds meer mensen rust zoeken in een klooster. Ze maken vieringen mee bij de zusters of trekken zich enkele dagen terug in een klooster. Daar worden ze ontvangen door zusters en broeders die hen meenemen in hun dagelijks gebed en die hen soms ook geestelijk begeleiden. Bijzonder om te merken is dat juist ook jonge mensen zich aangetrokken voelen tot de kloosters en daar geestelijke voeding of rust vinden. Blijkbaar bieden de kloosters iets wat ze in hun dagelijks leven niet kunnen vinden.

Graag laat ik twee zusters aan het woord die iets vertellen over hun werk en leven in het klooster. Ik citeer hen letterlijk vanuit de documentaire “In het licht van de stilte”.

Zuster Rafael is ingetreden in 1984. Zij werkt in de boekbinderij in Koningsoord en vertelt: Boekbinden is een ambacht en het hoort echt bij een klooster. Je bent met je handen bezig. Je bent echt iets aan 't maken.

Als je met je handen bezig bent, dan is het net of de energie uit je hoofd naar je lichaam komt. Dat je letterlijk de dingen kunt ver-werken.

Ik kan hier in de werkplaats vaak beter bidden dan in de kerk...

We moeten de kost verdienen en het is ook goed om bezig te zijn, maar het eigenlijke werk van ons is het gebed. Daar zijn we voor ingetreden en dat is ons beroep als het ware.

Over het kloosterleven zegt ze: Wat wij doen, wat wij zeggen, hoe wij met elkaar omgaan, dat heeft zijn uitwerking op onze omgeving. Ons contact met God dat doet iets in de wereld.

Maar dat kun je niet bewijzen en dat is de moeilijkheid. Maar ik denk toch dat we een beetje op de weg zijn van dat bewijzen niet het belangrijkste is.

Tot zover zuster Rafael. Opvallend vind ik dat deze zuster, die 7 keer per dag in de kerk komt om te bidden, soms toch beter kan bidden in de werkplaats. Wanneer ze bezig is met haar handen, gebeurt er iets met de energie in haar lichaam, waardoor ze haar gedachten en gevoelens kan verwerken. Het is een ervaring die ik vaker tegenkom, bijvoorbeeld bij mensen die graag in de tuin werken. Zomaar op de knieën in de tuin kunnen ze iets ervaren dat uitstijgt boven henzelf.

Iets anders wat ik opvallend vind aan haar verhaal is het vertrouwen dat ze heeft in de uitwerking van hun gebed in de wereld. Vanuit dat vertrouwen kan ze zeggen: bidden is eigenlijk ons beroep. De uitwerking daarvan kunnen we niet bewijzen, maar we geloven er wel in. Ik denk dat wij als kerk eenzelfde opdracht hebben. Dat dat het wezen is van de gebeden in de dienst: dat wij bidden voor de mensen en voor de wereld. Dat wij die met hart en ziel bij God brengen.

Als ik terugdenk aan die woorden van Jesaja, dan denk ik: hoe vaak praten we niet met elkaar over onze zorgen, over de oorlogen en het onrecht in de wereld, over de angst die de samenleving soms in zijn greep heeft. Hoe vaak vluchten we niet in geklets over de neergang en gemopper over de politiek.

Zuster Rafael moedigt mij aan om onze zorgen niet eindeloos te herkauwen in oppervlakkige gesprekken, maar juist in alle ernst en bewogenheid bij God te brengen. Niet met een wensenlijst en met gedetailleerde verzoeken, maar als een zorg die wij voorleggen aan God. Zouden we dat kunnen en durven? En zouden we dan oprecht stil durven zijn en ervaren wat die stilte ons brengt?

Ik wil nog een zuster laten horen. Zuster Lieve. Zij is ingetreden in 1984 en woont ook Koningsoord.

In de documentaire vertelt ze: Als je intreedt dan denk je dat het allemaal heiligen zijn in een klooster. Dat zit ergens in je achterhoofd zo. En dan moet je er langzaam achterkomen: ah nee, het zijn maar gewone mensen. En dan ontdek je het bij jezelf. En dan begint het eigenlijk heel boeiend te worden. Dat je ziet van: eigenlijk ben ik geen haar beter. Enerzijds is dat een pijnlijke ontdekking, maar als je het echt toelaat, van ik ben inderdaad geen haar beter, dan komt er meer zoiets van... dan sta je op de grond, samen.

...

Kijk, het kloosterleven is een vorm; het is één van de vormen. En het is niet beter of slechter dan een ander leven. En als dat je roeping is.. dan zul je door iedere duisternis heen bij het licht komen.

Het zijn deze wijze woorden van zuster Lieve die mij aan het denken zetten. Zuster Lieve laat zien dat het een worsteling is om jezelf en je medezusters te aanvaarden. Dat het een pijnlijke ervaring is om te ontdekken dat je ondanks al je inspanningen niet perfect bent.

Maar ze vertelt ook dat deze pijnlijke ervaring haar heeft doen landen op de grond, samen. En in die ervaring met de grond ontstaat een nieuw weten. Niet: jij zult perfect zijn en eigenlijk mogen de mensen om je heen ook geen fouten maken. Het is niet jouw perfectie die je overeind houdt, maar het is de grond onder je voeten, de zin van je bestaan, de God van je leven. En dan ontdek je de mildheid waartoe de evangelist Lucas oproept. Wees barmhartig zoals je hemelse vader. Houd je niet bezig met de splinter in het oog van je naaste, oordeel niet, maar kijk met ogen van genade naar de mensen om je heen.

Wij mensen zijn daar vaak niet zo goed in. We zijn vaak zo druk met ons gevoel van rechtvaardigheid. We hebben zo gauw al een mening ergens over, voordat we echt weten wat er speelt. De teksten van vandaag roepen ons op om iets anders te doen.

Om onze redding in rust en inkeer te zoeken,
en kracht te vinden in geduld en vertrouwen.

In de stilte, in gebed en meditatie, kunnen we leren om mild te worden,
kunnen we mildheid ontdekken als een glans over ons bestaan:
niet meer koud en veroordeeld leven wij
maar in het licht van Gods erbarmen,
voor zijn liefdevol aangezicht.

In de stilte kunnen we proberen om onze meningen even los te laten
en gewoon te zijn
en te ervaren dat de ene grond ons draagt
ons allemaal.

Wanneer we stil zijn wordt ons ademen bidden

en roepen onze pijn en zorgen om ontferming tot God die hoort.

Graag lees ik als afsluiting van deze overweging de woorden van lied 932. Daarna stel ik voor dat we een ogenblik stil zijn, waarna we zingen lied 845.

Rust nu mijn ziel. Laat ze maar roepen,
dringen om ruimte die God behoort.
Smart kent haar klacht, vreugde haar zingen,
chaos vraagt een herscheppend woord.

Rust nu mijn ziel. Zoek niet onrustig
te vroege vrede, maar geef je aan God.
Voedsel is het dat niet verzadigt,
drinken te over, toch kwelt de dorst.

Rust nu mijn ziel. Dit is jouw lichaam,
jouw lastig lichaam, hoe word je weer heel?
Soms even raakt de hemel de aarde;
God geve dat je ziet en weet.

Rust nu mijn ziel. Weet je geborgen,
durf te geloven, hoor: God heeft je lief.
In pijn en leed deel je in Christus,
Hij kent de smart, Hij roept: vrees niet.
Amen